merking te komen. Spr. stelde voor hem schriftelijk den dank der Synode te melden. Aldus werd besloten.

Ds W. Breukelaar rapporteerde namens Commissie IV over het verzoek van de zendende Kerk van Middelburg, krachtig gesteund door de Particuliere Synode van Zeeland om een subsidie uit de Generale Kas van f 6000.— per jaar voor haar eerlang te openen Zendingshospitaal te Magelang, tot tijd en wijle de regeeringssubsidie zal worden verkregen. De Kerk van Middelburg deed de toezegging, dat deze subsidie jaarlijks zal kunnen worden verminderd.

Ds Breukelaar memoreerde in zijn rapport, dat de Regeering gewengerd heeft, voor dit hospitaal subsidie toe te zeggen, waardoor dit in een uitzonderingspositie komt te verkeeren. Toch *is* de stichting van dit hospitaal een groot en urgent belang.

Naar aanleiding van een vraag van den praeses deelde Ds Breukelaar mee, dat het in de bedoeling ligt, aan de kerken in Friesland het hospitaal te Wonosobo over te geven.

De conclusie van Commissie IV strekke om aan de te benoemen deputaten voor de Zending op te dragen, aan de Kerk van Middelburg van af den datum, waarop een missionair arts in dienst van deze Kerk zal zijn getreden, op daartoe strekkend verzoek, zoolang deze Kerk voor haar Zendingshospitaal de gewone Gouvernementssubsidie derft, voor haren missionairen dienst te stemmen met een subsidie uit de Generale kas der Zending tot een bedrag van ten hoogste f 6000.— per jaar.

Ds Breukelaar rapporteerde verder over het verslag van de opleidingsschool op Soemba.

Besloten werd onder dankbetuiging aan den docent der opleidingsschool en aan de algemeene vergadering en den Raad van toezicht op Soemba, de handelingen van Deputaten terzake goed te keuren.

Ds Breukelaar rapporteerde tenslotte over de Chr. Holl.-Inlandsche Kweekschool te Solo. In haar conclusies hieromtrent sprak de Synode haar voldoening uit over de uitbreiding van het terrein en de gebouwen dezer school, zonder dat daardoor de generale kas is bezwaard en betuigde zij instemming met de uitbreiding van het leerplan, terwijl zij de daarmee verband houdende benoemingen en verdere regelingen goedkeurde. Voorts besloot zij, de zaak van de overdracht der Kweekschool aan een Vereeniging voorloopig te laten rusten en haar waardeering uit te spreken over de oplossing van de moeilijkheid der verhouding van de Kweekschool tot onze Zending.

De praeses verwelkomde ter Synode Ds J. de Haan Jr. van Grand Rapids, den afgevaardigde van de Chr. Geref. Kerk in Noord-Amerika.

De heer J. Beumer bracht namens Commissie IV rapport uit over den arbeid van de Kerk te Batavia.

Besloten werd aan deze Kerk uit te keeren een jaarlijksche subsidie van ten hoogste f 900.—, na en naar gebleken behoefte dezer Kerk en aan deze Kerk een jaarlijksch verslag te vragen omtrent naar Zendingswerk in het belang der Maleische gemeente.

Na rapport van den heer Beumer werden de handelingen van Deputaten voor de Zending met betrekking tot de Kerk van Soerabaja goedgekeurd.

De heer H. Scheffer rapporteerde namens Commissie IV over de Zendingsbibliotheken. Besloten werd, de handelingen van Deputaten terzake goed te keuren en voor de bibliotheken op Java en Soemba resp. f 200.— en f 125.— per jaar te voteeren.

Dr. H. A. van Andel rapporteerde namens dezelfde Commissie over het verzoek van de classis Batavia om steun voor haar arbeid onder de Chineezen.

Besloten werd, aan dit verzoek te voldoen en aan de te benoemen Deputaten voor de Zending op te dragen, de Kerk op Java, die voor de Zending onder de Chineezen op Midden-Java in samenwerking met andere kerken een missionair Dienaar des Woords gaat beroepen, te steunen met een bedrag tot een maximum van f 6000.— per jaar.

De praeses sprak er zijn vreugde over uit, dat Dr Van Andel achter den catheder op de Synode verscheen en wenschte hem tijdens zijn verblijf in Holland Gods zegen toe.

Ds J. A. C. Rullmann rapporteerde over den Zendingsstudieraad en adviseerde namens Commissie IV om Deputaten te machtigen dezen telkenjare te steunen met een bijdrage van ten hoogste f 400.—.

Hiertoe werd besloten.

Ds A. Schweitzer bracht hierna uitvoerig rapport uit namens deputaten voor de kas tot steun bij de uitvoering van art. XIII Kerkenorde (emeriteering).

Prof. Dr G. Ch. Aalders rapporteerde namens Commissie III over dit verslag.

Besloten, de zaak opnieuw naar de commissie terug te wijzen, met verzoek om nader rapport.

De zitting werd hierna geschorst.

Middagvergadering.

De middagvergadering werd geopend met samenzang van Psalm 87 : 3.

De praeses deed mededeeling van enkele ingekomen stukken, die aan de agenda werden toegevoegd.

Betreffende de verzorging van emeriti werd overeenkomstig de voorstellen der commissie een viertal conclusies vastgesteld, waarin de handelingen van betrokken deputaten werden goedgekeurd en zij voor het beheer werden gedechargeerd.

In de bepalingen door de Synode van Utrecht 1923 betreffende de toekenning van emeritaatsgelden en pensioenen werd een wijziging aangebracht, waardoor in deze bepalingen staat, dat uit het ressort van elke particuliere Synode een deputaat met secundus wordt benoemd.

Besloten werd, aan de Kerk van Gent hulp toe te zeggen bij een eventueele emeriteering van haar predikant voor de helft van de alsdan verschuldigde emeritaatsgelden, zulks in verband met een getroffen overeenkomst tusschen de deputaten voor de Evangelisatie in België eenerzijds en de Geref. Kerk van Gent anderzijds, waarbij werd bepaald, dat de Dienaar des Woords van Gent naast den arbeid in de gemeente ook het werk der Evangelisatie op zich zou nemen.

Ds W. Breukelaar bracht rapport uit over het verslag der Kerkenraadsschool te Djokjakarta.

In haar conclusies hieromtrent sprak de Synode haar ingenomenheid uit over de oprichting der nieuwe gebouwen dezer school en de uitnemende wijze, waarop de directeur deze zaak heeft geleid. Voorts betuigde zij haar warme instemming met de verandering, die is gebracht in de verzorging van het internaat en betuigde aan den directeur, den heer J. A. Wiggers, dank, voor al zijn arbeid, bepaaldelijk ook wat betreft het schrijven van leerboeken.

Goedgekeurd werd, dat het Inlandsche personeel toetreedt tot het pensioenfonds.

Ds Breukelaar rapporteerde nog namens Commissie IV over het voorstel der Particuliere Synode van Zeeland tot wijziging van art. XXV der Zendingsorde. De commissie adviseerde, hierop niet in te gaan, waarmee de Synode zich met algemeene stemmen vereenigde.

Ds. Minnema rapporteerde namens Commissie V over een schrijven van den Kerkeraad der Geref. Kerk van Nieuw-Beets inzake Catechismuspreeken voor leesdiensten.

De commissie stelt voor, evenals dit reeds in 1923 geschiedde, op dit verzoek niet in te gaan, als liggende niet op den weg der Generale Synode.

Ds H. Meijering bracht verslag uit namens Deputaten voor de Generale kas tot steun aan hulpbehoevende kerken en personen.

In zijn verslag herdacht hij in warme bewoordingen Ds B. van Schelven, die van 1893—1928 voorzitter dezer deputaten was en den eveneens verscheiden Ds H. Meijer.

Het rapport deed ook verschillende mededeelingen over de opgeheven kerk van Gronau, welker predikant, Ds J. Bakker, thans te Soestdijk, daardoor in moeilijkheden kwam te verkeeren, welke echter door Deputaten werden geregeld.

Ds H. H. Schoemaker bracht over dit verslag namens Commissie II verslag uit.

Besloten werd, Deputaten dank te zeggen en te déchargeeren, terwijl werd goedgekeurd, wat Deputaten t.a.v. Ds Bakker hebben gedaan. Tegen het voorstel om Deputaten te machtigen zoo noodig van de kerken inplaats van 1/3 der eerste collecte voor hulpbehoevende kerken de helft te vragen, rees bezwaar bij monde van Ds Klaarhamer, Ds Schweitzer en Dr van Es.

Het voorstel werd met drie stemmen tegen aanvaard.

De praeses onderstreept namens de Synode de woorden van herdenking, gewijd aan Ds Van Schelven en Ds Meijer.

Een schrijven van den Kerkeraad der Kerk van Brussel om steun, met dringende aanbeveling der Particuliere Synode van Zuid-Holland (Zuid. ged.), werd na rapport van Ds Schoemaker in handen gesteld van Deputaten voor de Hulpbehoevende Kerken.

De Synode ging hierop in Comité-generaal.

Na samenzang van Ps. 136 : 1 en dankgebed door den praeses werd te ongeveer kwart voor vier de zitting gesloten.

5e zitting.

De zitting van Dinsdagmorgen werd geopend met samenzang van Psalm 89 : 7 en 8, waarna de praeses voorging in gebed.

Bij het appèl nominaal bleek, dat Ds R. J. v. d. Veen, afgevaardigde voor Zeeland, vervangen was door zijn secundus, Ds D. Scheele, van Middelburg. Door opstaan betuigde deze instemming met de belijdenisschriften.

Verschillende ingekomen stukken werden in handen gesteld van de betrokken commissies.

Ds D. P. Koopmans rapporteerde namens commissie III over het verzoek van de particuliere Synode van Z.-Holland om een uitspraak, opdat daardoor in alle Geref. Kerken het oefenaarschap blijve binnen de gestelde grenzen. De particuliere Synode vroeg daartoe om adhaesie aan de volgende door haar genomen conclusie:

„De Particuliere Synode van Zuid-Holland (Z.G.), vergaderd 20 Juni 1928, zich aansluitende aan de bepalingen van de Generale Synode van 1893, 1905 en 1914, spreekt uit, dat het oefenaarschap geen vaste dienst is en dat een oefenaar zich dus heeft te onthouden van allen ambtelijken arbeid zooals bediening des Woords en der Sacramenten, het opleggen van den zegen aan de gemeente, het bevestigen van ambtsdragers, het afnemen van openbare geloofsbelijdenissen, het uitspreken van de kerkelijke censure, en het bevestigen van huwelijken.

Overeenkomstig het voorstel der commissie werd besloten:

„aan het bepaalde door de Generale Synode van 's-Gravenhage (acta art. 109) toe te voegen de clausule:

„4. dat zulk een broeder altijd is te beschouwen als een Gemeentelid, wien het enkel is vergund, om als een broeder onder de broederen een stichtelijk woord te spreken in de kerk of kerken, in welke hem de bevoegdheid is gegeven, op te treden."

Prof. Dr H. Bouwman rapporteerde namens Commissie III naar aanleiding van een schrijven van den Kerkeraad der Geref. Kerk te Nederhorst den Berg over de al- of niet-geldigheid van den Darbistendoop.

Na discussie werd besloten, overeenkomstig het voorstel der commissie uit te spreken:

dat de Kerkeraad van Nederhorst den Berg den doop, die in den kring der Darbisten bediend is, had behooren te erkennen, omdat, al is de leer der Darbisten aangaande het ambt niet in overeenstemming met de Heilige Schrift, toch de persoon, die den doop bedient, dit niet willekeurig doet als particulier persoon, maar op gezag van den kring der Christenen, die hem daartoe aangewezen heeft.

Prof. Dr G. Ch. Aalders rapporteerde namens Commissie III over een schrijven van den heer A. van Vliet Pzn. te Leeuwarden, handelende over de plaatsing der Diaconieën op de lijsten volgens art. 3 der Armenwet.

Overeenkomstig het voorstel der Commissie werd het volgende besluit genomen: „De Synode wekt alle kerken op ten gemeentehuize te onderzoeken of de Diaconie ter plaatse wel op de juiste wijze, d.w.z. als Diaconie voor de Gereformeerde Kerk te ..... op de lijst van Instellingen van Weldadigheid volgens art. 3 der Armenwet staat ingeschreven; en, indien dit het geval niet mocht zijn, onverwijld maatregelen te treffen om de noodige verbetering te doen aanbrengen."

De heer P. Koster rapporteerde namens Commissie I over een drietal grensregelingskwesties, op het agendum gebracht door de Particuliere Synode van Groningen. Zij vroeg de goedkeuring over de getroffen grensregelingen tusschen de kerken van Opende en Kornhorn, van Marum en Siegerswonde en van Kielwindeweer en Zuidlaren.

De commissie concludeerde tot het verleenen van deze goedkeuring, waartoe werd besloten.

De heer Koster rapporteerde vervolgens over de vraag der Particuliere Synode van Friesland-Noord om goedkeuring van grensregelingen tusschen de kerken van Wartena en Garijp en die van Hijlaard en Bozum. Na eenige bespreking werd de gevraagde goedkeuring verleend, onder beding van goedkeuring door de Particuliere Synode van Friesland-Zuid.

De heer Koster rapporteerde over de vraag van de Particuliere Synode van Friesland-Zuid om goedkeuring van de grensregeling tusschen de kerken van Groningen-Opende en Kornhorn, van Groningen-Opende en Marum en van Siegerswonde en Marum. De gevraagde goedkeuring werd verleend.

Tenslotte rapporteerde de heer Koster over de grensregeling tusschen de kerken van Gasselternijeveen en Wildervank, van Gasselternijeveen en Nieuw-Buinen en van Gasselternijeveen en Wildervank en van Zuidlaren en Kielwindeweer.

De Particuliere Synode van Drenthe had hierop sanctie gegeven.

De commissie zal dit punt nog nader bezien.

De praeses richtte een woord van waardeering tot den hoogbejaarden rapporteur, den heer Koster.

Prof. Dr C. van Gelderen rapporteerde namens Commissie V over een tweetal klachtbrieven van den heer J. de L. te L.; de eene diende sinds 1917 op elke Generale Synode. Op advies der commissie werd besloten, dezen voor kennisgeving aan te nemen, evenals de tweede brief, een klacht over het feit, dat een bezwaarschrift van den betrokkene tegen enkele raadsleden, die lid zijn der Geref. Kerk, over zijn onvoldoende pensioen, niet ontvankelijk werd verklaard.

Prof. Van Gelderen rapporteerde vervolgens over een schrijven van de „Commissie voor de correspondentie met de buitenlandsche kerken" van de Algemeene Synode der Ned. Herv. Kerk, inhoudende een uitnoodiging om twee afgevaardigden te zenden tot een samenkomst van vertegenwoordigers van Prot. Kerkgenootschappen in Nederland en van de Oud-Bisschoppelijke Clerezy ter bespreking van de vraag, wat ten onzent zou kunnen geschieden in verband met en in den geest van de wereldconferentie van kerken, gehouden te Stockholm 1925.

Zonder discussie werd overeenkomstig het voorstel besloten, voor deze uitnoodiging te bedanken.

Prof. Van Gelderen rapporteerde ten slotte over de door de Particuliere Synode van Overijssel voorgestelde regeling inzake beter catechetisch onderwijs aan Geref. schipperskinderen.

De Particuliere Synode stelde voor, dit onderwijs op de volgende manier te doen geschieden:

1. Iedere kerkeraad opene een gelegenheid om schipperskinderen catechetisch onderwijs te doen ontvangen, door daarvoor vast te stellen den Zondag, na afloop van de morgengodsdienstoefening.

2. De Synode stelle een leerplan vast voor 30 Zondagen, vallende tusschen begin October en einde April.

3. De kerken houden zich bij het onderwijs aan schipperskinderen aan dit leerplan, zoodat over heel het land, wat dit onderwijs aangaat, een bepaald onderwerp aan de orde is.

4. Iedere schipper, die voor zijn kinderen onderwijs begeert, meldt zich bij den aanvang van de godsdienstoefening daarvoor bij den Kerkeraad aan.

5. De Synode wijze voor dit onderwijs als leerboek aan het Kort Begrip en verdeele de leerstof in 30 onderwerpen.

6. De Synode bepale, dat op iedere schippers-attestatie mededeeling geschiedt van deze onderwijsregeling en publiceere die ook in schipperscouranten, b.v. „Het Anker".

Commissie I stelde voor:

De Synode besluit

1e. het door Overijssel voorgestelde systeem te aanvaarden;

2. Deputaten te benoemen met de opdracht:

a. bedoeld systeem nader te bezien, eventueele bezwaren te overwegen en deze zooveel mogelijk te ondervangen;

b. de in het Kort Begrip vervatte leerstof te verdeelen in hoogstens 30 onderwerpen;

c. de eerstvolgende Particuliere Synode in heel deze materie te dienen van advies;

d. dit advies uiterlijk 1 Juli 1931 aan de kerkeraden toe te zenden, opdat de Dienaren des Woords gelegenheid ontvangen in den winter 1931—'32 en 1932—'33 eene proef te nemen met het nader uitgewerkte systeem.

Na eenige bespreking werd op voorstel van den praeses het voorstel der commissie wat betreft het benoemen van deputaten teruggenomen en werd besloten, door het Moderamen, tezamen met de hoogleeraren Hoekstra en Waterink, een plan te ontwerpen overeenkomstig het Overijsselsche schema en dit staande deze Synode aan haar beoordeeling voor te leggen.

Middagzitting.

De middagvergadering werd geopend met samenzang van Psalm 101 : 1.

Ds T. Gerber rapporteerde namens Commissie V nogmaals over het schrijven van den heer J. D. te N. en 8 anderen, die bezwaard waren over het feit, dat de Geref. Kerk van Lutterade wordt gebouwd met steun van de burgerlijke gemeente Geleen. Aangezien deze zaak op de mindere vergadering niet heeft gediend, werd ze van de agenda afgevoerd.

Ds Gerber rapporteerde verder over een bezwaarschrift van den heer G. P. te U. De conclusie strekte tot afwijzing van dit bezwaarschrift, wijl adressant geen lid meer is van een van de Geref. Kerken.

Ds J. E. Goudappel rapporteerde namens dezelfde commissie over een verzoek van de Particuliere Synode van Noord-Brabant en Limburg, om alle Gereformeerde Kerken te verzoeken jaarlijks een collecte te houden ten behoeve van den Evangelisatiearbeid in deze provincien. Het rapport concludeerde tot het doen uitgaan van een dringende aanbeveling aan de Kerken van N.-Brabant en Limburg bij haar aanvrage van een collecte.

Ds K. Minnema van Garijp rapporteerde over een drietal bezwaarschriften van den heer H. D. P. te H. tegen de hedendaagsche prediking inzake de Verbondsbeschouwing, met een schrijven van den kerkeraad van H.

De Synode besloot op voorstel der commissie:

Op de drie bezwaarschriften van br. H. D. P. niet in te gaan, omdat hij zijn bezwaren gericht heeft tegen het praeadvies inzake de leergeschillen, zooals dat te vinden is in de acta der Generale Synode van Utrecht 1905, terwijl zijne bezwaren alleen dan voor behandeling in aanmerking hadden kunnen komen, wanneer ze gericht waren tegen de door die Generale Synode aangenomen conclusies, die te vinden zijn in art. 158 van die acta; vervolgens omdat de Generale Synode van oordeel is, dat zij niet verplicht is, om op de door hem gestelde vragen een antwoord te geven, en zulks in dit bepaalde geval ook niet noodig oordeelt; en ten slotte omdat zij meent, dat het niet op haar weg ligt om een oordeel uit te spreken over iets, waarvan door den bezwaarden broeder zelf verklaard wordt, dat de zaak in orde is gekomen.

De Synode werd hierop toegesproken door Ds J. de Haan Jr. van Grand Rapids namens de Chr. Geref. Kerk van Noord-Amerika.

Namens de Synode antwoordde Prof. Dr H. Bouwman.

De Synode ging hierop in comité-generaal.

Na dankgebed van Ds. Douma werd hierna de zitting gesloten.

6e zitting.

De zitting van Woensdagmorgen werd geopend met samenzang van Ps. 19 : 1 en gebed.

De praeses heette ter Synode welkom Dr D. Bakker van Santpoort, oud-docent der opleidingsschool te Djocja; Dr J. Berg, missionair arts op Soemba en Ds L. Netelenbos, missionair predikant te Poerwodjo, beide met verlof hier te lande, en noodigde hen uit, als adviseerende leden zitting te nemen.

Ds T. Gerber rapporteerde namens Commissie V over eenige bezwaarschriften van den heer E. W. te Z. Daar deze geen lid meer is van een der Geref. Kerken, werd besloten op deze bezwaarschriften niet in te gaan.

Ds A. Schweitzer rapporteerde namens Commissie III over het bezwaarschrift van den heer J. G. te S. tegen een tweetal besluiten van zijn kerkeraad.

Daar deze zaak ten deele nog in behandeling is bij classis en Particuliere Synode en ten deele nog niet bij deze vergadering gediend heeft, werd besloten, deze klachten voor kennisgeving aan te nemen.

Dr G. Keizer bracht verslag uit namens Deputaten der Generale Synode van Groningen voor de correspondentie met buitenlandsche kerken.

Prof. Dr C. van Gelderen rapporteerde namens Commissie V over dit rapport.

Dr Dijk stelde voor, om, eer over het verslag gediscussieerd wordt en over de conclusies beslist, het verslag en het rapport er over te doen drukken.

Dit voorstel werd door den praeses en vanuit de Synode ondersteund en daarna aanvaard.

Besloten werd, bij het rapport die bijlagen te doen drukken, die Commissie V daartoe aanwijst.

Dr. K. Dijk bracht het verslag uit van het Moderamen der Generale Synode van Groningen.

De leden van het moderamen hebben niet alleen overeenkomstig de hun gegeven opdracht hun overweging beperkt tot het sluiten van een contract met de Kerk van Amsterdam inzake het archief, doch haar uitgebreid tot de rechte bewaring van het archief zelve. En dit wel in dezen zin, of de Geref. Kerken zeker zijn van het bezit van haar archief, wanneer de bewaring er van toevertrouwd is aan een plaatselijke Kerk. De geschiedenis van het schisma in 1926 heeft geleerd, dat een kerk, die uit het verband der kerken treedt, weigeren kan, de onder haar beheer berustende goederen af te staan.

Na ingewonnen juridisch advies stelden de leden van het moderamen van Groningen voor, de bewaring van het archief niet langer toe te vertrouwen aan een plaatselijke kerk, doch over te gaan tot het in het leven roepen van een archiefstichting.

Een concept-contract daarvoor werd hierbij overgelegd.

Prof. Dr T. Hoekstra bracht namens Commissie II rapport uit over dit verslag.

De praeses verwelkomde nog den heer T. van Dijk, vroeger schoolopziener op Soemba, en verzocht hem als adviseerend lid zitting te nemen.

Ook begroette de praeses den heer Polman, oud-architect op midden-Java, die veel voor de Zending heeft geijverd.

Chr. Muzi
„DE H
maandelijksch
f 1.50
onder redactie
Neemt proef
ment en U z
doening
Administ
Planciusstraat
D. W. I
Stoom-
en Strijk
„HET W
Passerelstraat
Telefoo